

ประโยค ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ฐานที่ตั้งที่เกิดของอักขระ มี ๖ คือ..... ๑
ฯ เกิดใน ๒ ฐาน คือ..... เรียกว่า..... ๑

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

๙ ฐานที่ตั้งที่เกิดของอักขระ มี ๖ คือ

กฤษ	คง ๑
ตาล	เพดาน ๑
มุทุรา	ศีรษะก้าว ปูมเหงือก ก้าว ๑
หนโตร	พัน ๑
โอภูร	ริมฝีปาก ๑
นาสิกา	จมูก ๑ ฯ

๙ เกิดใน ๒ ฐาน คือ พันและริมฝีปาก เรียกว่า หนโตรภูร ๑

๒. ในสารสนธิ โลปี มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ จตุตราrome, โนเหต์ จัดเป็นอย่างไหน ฯ

- ๙ ในสารสนธิ โลปี มี ๒ คือ ลบสารหน้า ๑ ลบสารหลัง ๑ ฯ
- ๙ จตุตราrome จัดเป็นลบสารหลัง ฯ
- ๙ โนเหต์ จัดเป็นลบสารหน้า ฯ

๓. เสgnuji (เศรษฐี) ซึ่งเป็น อี การันตีในปุ่งลิงค์ มีวิธีแจกด้วยวิภาคติทั้ง ๗ อย่างไรบ้าง ฯ

๙ เสgnuji (เศรษฐี) ซึ่งเป็น อี การันตีในปุ่งลิงค์ มีวิธีแจกด้วยวิภาคติทั้ง ๗ อย่างนี้

	เอก.	พห.
ป.	เสgnuji	เสgnujiโน เสgnuji
ท.	เสgnuji เสgnujiน	เสgnujiโน เสgnuji
ต.	เสgnujiห	เสgnujiหิ เสgnujiกิ
จ.	เสgnujiสุ ส เสgnujiโน	เสgnujiน
ปญ.	เสgnujiสุมา เสgnujiมห	เสgnujiหิ เสgnujiกิ
ฉ.	เสgnujiสุส เสgnujiโน	เสgnujiน
ສ.	เสgnujiสเม เสgnujiมหิ	เสgnujiส

๘๗. เสງໝີ ເສດວະກິໂນ ເສງໝີ

๔. گริยาศัพท์ได ชื่อก้มหวานก ฯ มือท่าหรณ์ว่าอย่างไร ฯ และในก้มหวานนี้ ลงปัจจัยอะไรบ้าง ฯ

- ❖ กิริยาศัพท์ไดกล่าวกรรม สิ่งที่บุคคลพึงทำ คือแสดงว่าเป็นกิริยาของกรรมนั้นเอง กิริยาศัพท์นั้น ชื่อก้มมวากจก ฯ มีอุทาหรณ์ว่า **สูเทน โอดโน ปจิยเต ข้าวสูก อันพ่อครัวหุงอยู่** ฯ
 - ❖ ในก้มมวากนี้ ลง ย ปัจจัย กับทึ้ง อิ อาคอม หน้า ย ฯ

๔. ปัจจัยที่สำหรับประกอบกับกริยาภิต์ก์ จัดเป็นกี่พาก ๑ แต่ละพากมีปัจจัยอะไรบ้าง ๑ บอก
กากอะไร ๑

- ✉ ปัจจัยที่สำหรับประกอบกับกริยาเกิดก็ จัดเป็น ๓ พวກ แต่ละพวกล้วนมีปัจจัยดังนี้

 - กิตปัจจัย อายุนี้ อนุต ตวนตุ ตาวี
 - กิจจปัจจัย อายุนี้ อนីย ຕพพ
 - กิตกิจปัจจัย อายุนี้ มาณ ຕ ตูន ตุว่า ตุวน ฯ

ในปัจจัย ๓ พวgnัnn

อนุต มาณ	บอกปัจจุบันกาล
ตวนตุ ตาวี ຕ ตูน ตุว่า ตุวน	บอกอดีตกาล
อนីย ຕพพ	บอกรความจำเป็น ฯ

๖. สมាសເছັ້ນໄຣ ຂໍອວ່າອພຍີກາວສາສ ແລະ ອພຍີກາວສານັ້ນມີເທົ່າໄຣ ອະໄຮບ້າງ ປັຈາກຕຸຕຳ, ອຸ່ນຕຸຕຳ ຈັດເປັນອ່າງໃຫນ

- ☞ สมាសក្តីមើលុយសក្រហែនបាទឲ្យខ្ចោះអារម្មណា ឱ្យរាយការពិភាក្សាសមាស ។
 - ☞ ការពិភាក្សាសមាសន័ំ មើល ២ គីឡូ ុយសក្រប្រពេក ១ និងប្រពេក ១ ។
 - ☞ **ចំណេះចំណេះ** ត្រូវបានដោះស្រាយជាប្រពេក ១ ។
 - ☞ **ចំណេះចំណេះ** ត្រូវបានដោះស្រាយជាប្រពេក ២ ។

๗. ในภาวะตั้งที่มีปัจจัยเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ປຸ່ນນີໂຍ, ອໍໂຍມບໍ, ປຸ່ລຸລວາ ລົງປ່ຈັຍອະໄຮ ພ ໃນຕັກທີ່ໃຫ້ ພ

- ❖ ໃນກារຕ້ທົມ ມີປັຈັຍ ແລະ ຕົວ ຄືອ ຕຸຕ ລຸຍ ຕຸຕນ ຕາ ລາ ການ ເຊ
 - ❖ ປູ່ຜ່ານໂຍ ລັງ ອີຍ ປັຈັຍ, ໃນຮູ້ນຕ້ທົມ ພ
 - ❖ ອໂຍມຍຳ ລັງ ມຍ ປັຈັຍ, ໃນປົກຕິດທົມ ພ
 - ❖ ປຸ່ລຸ່ມວາ ລັງ ວນຖຸ ປັຈັຍ, ໃນທັບສັດຄົມທົມ ພ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยค ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘

๑. พยัญชนะวรรคในบาลีภาษา มีเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

- ❖ พยัญชนะวรรคในบาลีภาษามี ๒๕ ตัว คือ ก ข ค ມ ງ, ຈ ฉ ช ဓ ມ, ງ ຈ ຖ ဓ ນ, ຕ ຖ ນ, ປ ຜ ພ ກ ມ ฯ

๒. สนธิกริโยปกรณ์ มีเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

- ❖ สนธิกริโยปกรณ์ มี ๘ อย่าง คือ
โลป	ลป ๑
อาเตส	ແປລັງ ๑
อาทโน	ลงອັກຫຣຕົວໃໝ່ ๑
ວິກາໂຮ	ທຳໄຫ້ຜິດຈາກຂອງເຕີມ ๑
ປກຕີ	ປຣກຕີ ๑
ຖືໂນ	ທຳໄຫ້ຍາວ ๑
ຮສຸສຳ	ທຳໄຫ້ສັ້ນ ๑
ສະຸໂໂນໂຄ	ຫ້ອນຕົວອັກຫຣ ๑ ฯ

๓. ศัพท์เช่นไร ซึ่งว่าสังขยา ๆ แบ่งเป็นเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

- ❖ ศัพท์ที่เป็นเครื่องกำหนดนับนามนาม ซึ่งว่าสังขยา ๆ
- ❖ (สังขยานั้น) แบ่งเป็น ๒ คือ ປກຕີສังขยาอย่าง ๑ ປູຮັນສังขยาอย่าง ๑ ฯ

๔. ศัพท์เช่นไร ซึ่งว่าอาขยาต ๆ ในอาขยาตนั้น ท่านประกอบด้วยอะไรบ้าง ๆ

- ❖ ศัพท์ก່າວກີりຍາຕື່ອຄວາມທຳ เป็นต้นວ່າ ຍືນ ເດີນ ນັ້ນ ນອນ ກິນ ດື່ມ ທຳ ພຸດ ຄິດ ຊື່ວ່າ ອາຂຢາຕ ฯ
- ❖ ໃນອາຂຢາຕນັ້ນ ທ່ານປະກອບດ້ວຍ ວິກັດຕີ ກາລ ບທ ວຈນະ ບຸຮູ້ຮ ຮາຕຸ ວາຈກ ປັຈຍ ເພື່ອເປັນ ເຄື່ອງໝາຍເນື້ອຄວາມໃຫ້ສັດເຈັນ ฯ

๕. ศัพท์เช่นไร ซึ่งว่าສາຫະ ๆ แบ่งเป็นเท่าไร อะไรบ้าง ๆ

- ❖ ศัพท์ທີ່ທ່ານໃຫ້ສໍາເລັງມາແຕ່ງປົວປະເຈົ້າ ຊື່ວ່າສາຫະ ฯ
- ❖ (ສາຫະນັ້ນ) แบ่งเป็น ๗ คือ ກັດຕູສາຫະ, ກັມມສາຫະ, ກາວສາຫະ, ກຣນສາຫະ, ສັນປຖານ ສາຫະ, ອປາຖານສາຫະ, ອົງກຣມສາຫະ ฯ

๖. อะไร ซึ่งว่าตัปปุริสสماสฯ และตัปปุริสสามานน์ มีเท่าไร อะไรบ้าง

- ﴿ นามศัพท์มี ๕ วิภาคติดเป็นตันในที่สุด ท่านย่อเข้าด้วยบทเบื้องปลาย ชื่อว่าตับปูริสมานส ฯ
 - ﴿ ตับปูริสมานสัน มี ๖ อย่าง คือ ทุติยาตบปูริโซ, ตติยาตบปูริโซ, จตุตุธิตบปูริโซ,
ปณุลมิตบปูริโซ, ฉภจิตบปูริโซ, สตุตมิตบปูริโซ ฯ

๗. ในโคตตตั้ทธิต มีปัจจัยเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

- ๔ ในโศตตต์ทวิช มีปัจจัย ๘ ตัว คือ ณ ภายน ภาน เกณยุย ณิ ณิก ณุว เกเร ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยชน์ ๑-๒ ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์ สอบ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
พยัญชนะที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ ในวรรคทั้ง ๕ คือ.....,
และ ย..... ๒๑ ตัวนี้ เป็นโภคฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ❖ พยัญชนะที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ ในวรรคทั้ง ๕ คือ ມ ແ ພ ປ ນ, ທ ຜ ມ ແລະ ຍ ລ ວ
හ ພ ໂ ຕ ຕັ ເປັນໂຜສະ ພ

๒. ในพยัญชนะสนธิ สลับโอลโคล มีเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ อิธปุปโนทติ จัดเป็นอย่างไหน ๆ

- ๔ ໃນພິບໝັ້ນນະສນີ ສາມຸໂລໂຄ ມີ ແລ້ວ ອື່ນ
 ຊ້ອນພິບໝັ້ນທີ່ມີຮູບແໜ່ງອັກນອຍຢ່າງ ۱
 ຊ້ອນພິບໝັ້ນທີ່ມີຮູບໄມ່ແໜ່ງອັກນອຍຢ່າງ ۱ ໃຫຍ້

- ⚇ อิชปุปโมกติ จัดเป็นซ้อนพยัญชนะที่มีรูปเหมือนกัน ฯ

๓. วิเสสนสัพนาม แบ่งเป็นเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ ที่แบ่งแล้วนั้นชนิดไหนมีศัพท์อะไรบ้าง ๆ

- ☞ วิสัยสัพนาก็เป็น ๒ คือ อนิยม ๑ นิยม ๑ ฯ

- ๔ (วิเสสนสัพพนามทั้ง ๒ นั้น) มีศัพท์เหล่านี้ คือ ย ณุณ ณุณตร ณุณตาม ประ ภต ภกต ภกตม เอก เอกจุจ สพุ ก็ เป็นอนิยม, แต่ อิม อุม เป็นนิยม ฯ

๔. ในอาชญาตนั้น ท่านแบ่งการที่เป็นประชาน และแบ่งการให้ละเอียดไว้อย่างไรบ้าง ฯ

- ๔ ในอาชญาตนั้น แบ่งกากที่เป็นประวานได้ ๓ กาก คือ

กากที่เกิดขึ้นจำเพาะข้างหน้า	เรียกว่า ปัจจุบันกาก ๑
กากที่ล่วงแล้ว	เรียกว่า อดีตกาก ๑
กากที่ยังไม่มาถึง	เรียกว่า อนาคตกาก ๑ ฯ

- ☞ การทั้ง ๓ นั้น แบ่งให้ละเอียดได้ดังนี้

ปัจจุบันกาล จัดเป็น ๓ คือ ปัจจุบันแท้ ๑ ปัจจุบันใกล้ติด ๑ ปัจจุบันใกล้อนาคต ๑ อดีตกาล จัดเป็น ๓ คือ ล่วงแล้วไม่มีกำหนด ๑ ล่วงแล้ววานนี้ ๑ ล่วงแล้ววันนี้ ๑ อนาคตกาล จัดเป็น ๒ คือ อนาคตของปัจจุบัน ๑ อนาคตของอดีต ๑ ฯ

๔. ศัพท์ เช่นไร ชื่อว่า กรณีสาหัสฯ ๑ และกรณีสาหัสฯนี้ ท่านบัญญัติให้แปลว่าอย่างไร ๑

- ☞ ผู้ทำ ๆ ด้วยสิ่งใด ศัพท์ที่เป็นชื่อของสิ่งนั้นเป็นต้นว่า พนธน์ วัตถุเป็นเครื่องผูก ปหรณ์ วัตถุเป็นเครื่องประหาร วิชุมน์ วัตถุเป็นเครื่องใช้ ชื่อว่ากรณสาธนะ ๆ
- ☞ กรณสาธนะนี้ ท่านบัญญัติให้แปลอย่างนี้ คือ
 - ที่เป็นกัตตุรูป แปลว่า “เป็นเครื่อง” ก็ได้ “เป็นเหตุ” ก็ได้
 - ที่เป็นกัมมรูป แปลว่า “เป็นเครื่องอันเขา” ก็ได้ “เป็นเหตุอันเขา” ก็ได้ ๆ

๖. อะไร ชื่อว่าทวนทวามาส ๆ มีเท่าไร ๆ อะไรมาก ๆ
ปดุตจีวร์, สมณพุราหมณा จัดเป็นอย่างไหน ๆ

- ☞ นามนาม ตั้งแต่ ๒ ศัพท์ขึ้นไป ท่านย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ชื่อว่าทวนทวามาส ๆ
- ☞ ทวนทวามาสนั้น มี ๒ คือ สมahaโร ๑ อสมahaโร ๑ ๆ
- ☞ **ปดุตจีวร์** จัดเป็น สมahaโร ๆ
- ☞ **สมณพุราหมณा** จัดเป็น อสมahaโร ๆ

๗. ในชาติทิตธิช มีปัจจัยเท่าไร ๆ อะไรมาก ๆ
กาสาว, ปจุฉิโม, เมราวดี ลงปัจจัยอะไร ๆ ในตั้ททิชใหม่ ๆ

- ☞ ในชาติทิตธิช มีปัจจัย ๓ ตัว คือ อิม อิย กิย ๆ
- ☞ **กาสาว** ลง ณ ปัจจัย, ในชาติทิตธิช ๆ
- ☞ **ปจุฉิโม** ลง อิม ปัจจัย, ในชาติทิตธิช ๆ
- ☞ **เมราวดี** ลง វិ ปัจจัย, ในตั้ทสัตถิทติช ๆ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยค ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างดังต่อไปนี้

ในสระ ດ ตัวนั้น สะเมฆามตราเบາ ๓ ตัว คือ.....ชื่อ.....,
สะອີກ ແ ตัว อື່ນຈາກນັ້ນ คือ.....ชื่อ..... ฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ❖ ในสระ ດ ตัวนັ້ນ สะเมฆามตราเบາ ๓ ตัว คือ ອ ອຸ ຂໍ້ອຮສສະ ມີເສີຍງສັ້ນ ພ
- ❖ ສະອີກ ແ ตัว อື່ນຈາກນັ້ນ คือ ອາ ອື່ ອ ຂໍ້ໜະ ມີເສີຍຍາວ ພ

๒. ในนิคคหิตสนธิ “ได้สันธิกริโภปกรณ์” เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

พุทธานสาสน จัดเป็นชนิดไหน ฯ

- ❖ ในนิคคหิตสนธิ “ได้สันธิกริโภปกรณ์” ດ คือ ໂລໂປ ๑ ອາເທෝ ๑ ອາຄໂມ ๑ ປກຕ ๑ ພ
- ❖ พุทธานสาสน จัดเป็นชนิดໂລໂປ ພ

๓. ກුල (ตระกුල) ซึ่งเป็น อ การันต์ในนปุঁഗ්‍ලිංගර් ມີວິທිແຈກດ້ວຍວິກັດທີ່ ๗ ອຢ່າງໄຣນ້ ฯ

❖ ได้แจก ກුල (ตระกුල) ซึ่งเป็น อ การันต์ในนปุঁগ්‍ලිංගර් ດັ່ງນີ້

ເອກ.	ພහ.
ປ.	ກුລ්
ຖ.	ກුල්
ຕ.	ກුලෙන
ຈ.	ກුලස් ກුලය ກුලතුං
ປු.	ກුලසා ກුලමුහ ກුල
ණ.	ກුලස්ස
ສ.	ກුලස්ම් ກුලමුහි ກුල
ອາ.	ກුල

๔. ກිරියාස්ථ්‍යේ ຈັດເປັນວາຈກ ฯ ມີເທົ່າໄຣ ฯ ອະໄຣນ້ ฯ

- ❖ ກිරියාස්ථ්‍යේ ປະກອບດ້ວຍ ວິກັດຕີ ກາລ ບທ ວຈນະ ບຸຮູ້ຊ ຮາດ ດັ່ງນີ້ ຈັດເປັນວາຈກ ພ
- ❖ (ວາຈກນັ້ນ) ມີ ແ ອຢ່າງ ຄື່ອ ກັດຕູວາຈກ ๑ ກັມມວາຈກ ๑ ກາວວາຈກ ๑ ເຫດກັດຕູວາຈກ ๑ ເຫດກັມມວາຈກ ๑ ພ

๕. จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูปและสาสนะมาด้วย

- ก. ปาร์ คุจติ สีเลนาติ ปารคุ ฯ
- ข. อ华สหติ เอตุถາติ อ华าโส ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูปและสาสนะ มาดังนี้

ก. ปาร์ คุจติ สีเลนาติ ปารคุ

(ผู้ใด) ยอมถึงซึ่งผู้อื่น โดยปกติ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ซึ่งผู้อื่นถึงผู้อื่นโดยปกติ,
เป็นกัตตุรูป กัตตุสาสนะ ลงในอรอรถแห่งตั้สสีลະ ฯ

ข. อ华สหติ เอตุถາติ อ华าโส

(ภิกษุทั้งหลาย) ยอมอาศัยอยู่ (ในประเทศไทย) นั้น เหตุนั้น (ประเทศไทยนั้น) ซึ่งผู้
เป็นที่อาศัยอยู่ (แห่งภิกษุทั้งหลาย), เป็นกัตตุรูป อธิกรณสาสนะ ฯ

๖. อะไรซึ่ว่ากัมมธารยสมາส ฯ มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

- ๙ นามศัพท์ ๒ บท มีวิภาคติและจะนะเป็นอย่างเดียวกัน บทหนึ่งเป็นประธานคือนามนำ บท
หนึ่งเป็นวิเศษนะคือเป็นคุณนาม หรือเป็นคุณนามทั้ง ๒ บท มีบทอื่นเป็นประธาน ที่ท่านย่อ^๔
เข้าเป็นบทเดียวกัน ซึ่ว่ากัมมธารยสมາส ฯ
- ๑๐ (กัมมธารยสมานั้น) มี ๖ อย่าง คือ วิเสสันปุพุพปโท, วิเสสันตุตรปโท, วิเสสโนภัย-
ปโท, วิเสสโนปมปโท, สมุภาษันปุพุพปโท, อวารณปุพุพปโท ฯ

๗. ในเสภูรูตัทธิต มีปัจจัยเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ราชคหิก แปลว่าอะไร ฯ ลงปัจจัยอะไร ฯ ในตัทธิตไหน ฯ

- ๑๑ ในเสภูรูตัทธิต มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ตร ตาม อิยิสุสก อิย อิภูต ฯ
- ๑๒ ราชคหิก แปลว่า ชนผู้เกิดในเมืองราชคฤห์ หรือผู้อยู่ในเมืองราชคฤห์,
ลง ณิก ปัจจัย, ในตรัตยาธิตัทธิต ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.